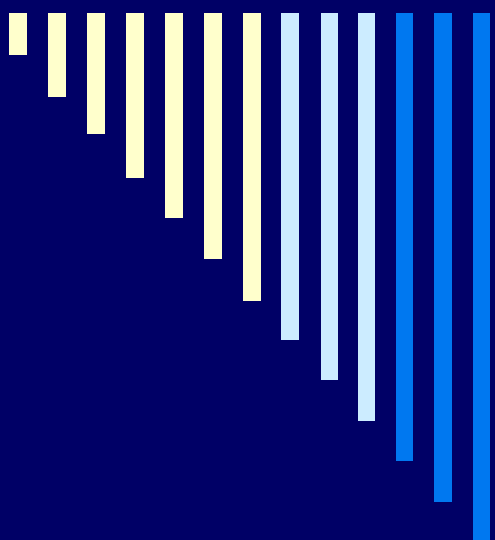
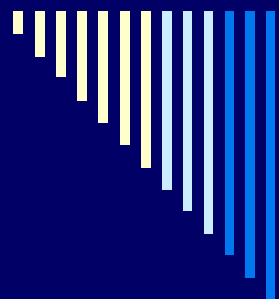

Adminisztratív adatok statisztikai célú hasznosítása

Nemzetközi és hazai tapasztalatok

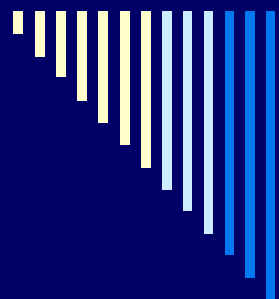
Gárdos Éva

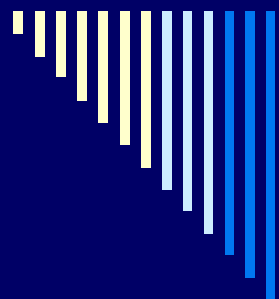
ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS VÁZLAT

- Mi az adminisztratív adat?
- Miért és mire használjuk az adminisztratív adatokat a statisztikában?
- Egyes országok gyakorlata
- Jogszabályok
 - EU
 - Hazai
- Hivatali fejlesztések, változások

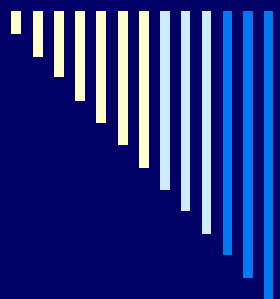
Mi az az adminisztratív nyilvántartás?

- Az adminisztratív nyilvántartások: nem-statisztikai programok végrehajtása céljából gyűjtöttek. Például:
 - Adó adatok – APEH
 - Népeség-nyilvántartás adatai – KEKKH
 - BIR – baromfikeltetők listája – OMMI

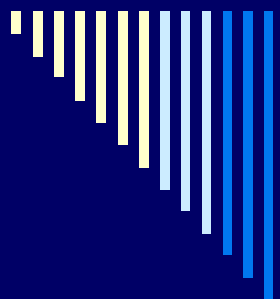
Mire használja a statisztika az adminisztratív adatokat?

- ❑ felvételi keret, közvetlenül vagy a meglévő kiegészítéseként;
- ❑ statisztikai adatgyűjtések helyettesítése
- ❑ az editálás és imputálás
- ❑ közvetett használat a becslésekben – kiegészítő adatok
- ❑ a statisztikai adatfelvételek értékelése, beleértve a különböző forrásokból származó adatok ütköztetését

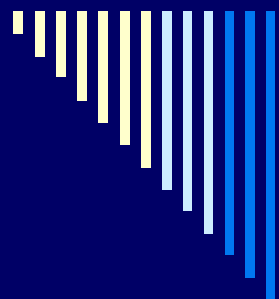
Adminisztratív adatok statisztikai hasznosításának előnyei

- Költségek jelentős csökkenése
 - nemzetközi tapasztalatok: Finn áttérés a népszámlálásban
 - 1980 és 2000 között tízedére csökkentette
 - Országok között (2000 körül): 3%-a a hagyományoshoz viszonyítva
- Az adatszolgáltatói terhek csökkenése
- Adatonként egy adatforrás
- Teljesebb adatok
- Részletezettebb adatok
- Gyakoribb adatközlés
- Időbeli pontosság sok esetben javítható
- Egyre több adminisztratív nyilvántartás áll rendelkezésre elektronikus formában
- Javulhat a statisztikai hivatalok társadalmi megítélése: olcsóbban pontosabb adatokat állít elő
- Javul az adminisztratív adatok minősége is

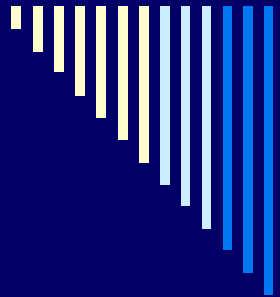
Adminisztratív adatok statisztikai hasznosításának nehézségei

- Hiányos az egyértelmű, részletes jogszabályi háttér. Az adatgazdák eltérően értelmezik a statisztika felhatalmazottságát az adminisztratív adatok hasznosítására
- Nem a statisztika határozza meg a tartalmat, a definíciókat, a prioritások gyakran különböznek, változhatnak
 - statisztikai egység $\neq$ adminisztratív egység
 - statisztikai fogalom $\neq$ adminisztratív fogalom
 - statisztikai osztályozás $\neq$ adminisztratív osztályozás
 - eltérhet a vonatkozási idő
- Adatkezelés problémái
- Összekapcsolhatóság
- Javítani kell a koordinációt, az igazgatási és statisztikai célok összehangolására

Minőségi irányelvek

- A statisztikai adatgyűjtéssel szemben támasztott elvárások érvényesek (mintavételi, adatrögzítési, editálási, imputálási és tájékoztatási irányelvek, adatvédelem)
- Együtt kell működni az új vagy fejlesztés alatt levő adminisztratív rendszerek tervezőivel.
- Folyamatos kapcsolattartás az adatgazdákkal.
- Figyelemmel kell kísérni nyilvántartás környezetét (pl. jogi alapok, célok, igények), az igazgatási szempontok, használt fogalmak, módszerek változását.
- Dokumentálás.

Nemzetközi gyakorlat

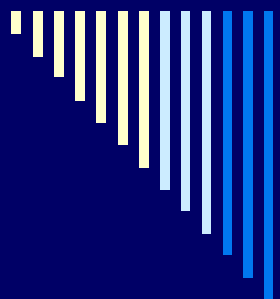
Hozzáférhetőség

1. A magyar gyakorlathoz hasonlóan egyesével rendezik az adatgazdával, tárgyalás, dokumentum
2. Általános felhatalmazás a statisztikai hivatal részére bizonyos megszorításokkal

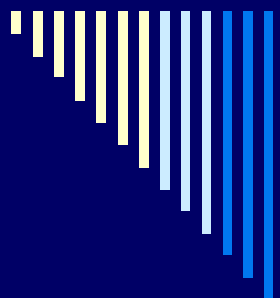
Finnország

- Az adatok 96%-a adminisztratív adatforrásból származik
- Statisztikai törvény: hacsak lehetséges azokat az adatokat kell használni, amelyek az adatszolgáltatók rendszeres tevékenysége során előáll
- A közvélemény egyetértése
- Egységes azonosítási rendszer
 - személyi szám 1963-tól
 - vállalkozásokra, épületekre, lakásokra is
- Szoros együttműködés az adatgazdák és a statisztikai hivatal között - fórumok

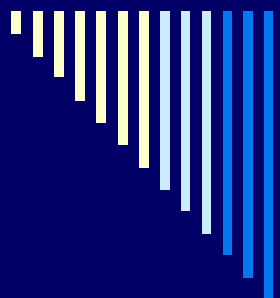
Svédország

- A skandináv országok gyakorlata nagyon hasonló
- Személyes adatok: érzékeny személyes adatok statisztikai és tudományos céllal feldolgozhatók, (egyébként nem), ha a társadalmi érdek erősebb, mint a személyes integritás megsértésének kockázata.
- Kutatási etikai bizottságok – egyetemekhez csatlakozva működnek – problémás helyzetek

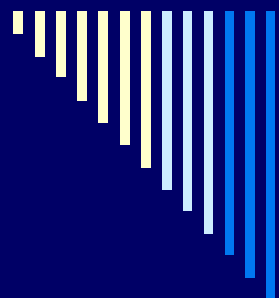
Egyesült Királyság

- Gyakorlati Kódex: hangsúlyozza a koherenciát és a közös standardokat annak érdekében, hogy maximalizálják a meglévő statisztikai és adminisztratív források értékét.
 - A statisztikai célokat támogatni kell az adminisztratív rendszerek tervezésében.
 - A statisztikai rendszerek megtervezése maximalizálja az adatintegráció hozzáadott értékét.
- Nincs a statisztikai hivatalnak általános felhatalmazása: külön eljárásban bizonyítani kell, hogy az adatokhoz való hozzáférés nem sérti a vonatkozó jogszabályokat.
- Adminisztratív adatot nem használnak népszámlálási célra, 2011-re sem tervezik; népszámlálások közötti becslésekhez
- Külön szervezeti egység foglalkozik az adminisztratív adatok felkutatásával, értékelésével

Kanada

- A statisztikai törvény alapján hozzáfér minden minisztériumban, önkormányzatnál, üzleti és más szervezeteknél azokhoz az adatokhoz, amelyekre a statisztikai törvényben meghatározott célokhoz szükség van.
- Eddig nem végeztek adminisztratív adatforráson alapuló népszámlálást.
- Nincs befolyás a tartalomra és a minőségre
- Elégedettek; **tárgyalások** során érvényesítik igényeiket, megállapodás alapján folyik az adatátvétel
- A megállapodás tartalmazza a pontos részleteket
- Igény: rekord leírása, mire használják, személyazonosítás szükséges-e, hogyan fogják használni

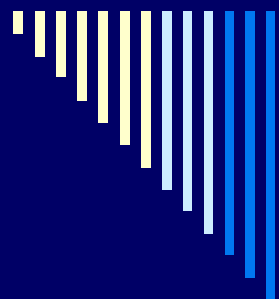

JOGSZABÁLYOK

EU: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 223/2009/EK RENDELETE

24. cikk Hozzáférés a közigazgatási nyilvántartásokhoz

- ☐ **A válaszadók terheinek csökkentése** érdekében az NSH-knak és más nemzeti hatóságoknak és a Bizottságnak (Eurostat) – saját közigazgatási rendszerükön belül – olyan mértékben kell hozzáférniük az adminisztratív adatforrásokhoz, amilyen mértékben ezek az adatok az **európai statisztikák fejlesztéséhez**, előállításához és terjesztéséhez szükségesek. A hatékony hozzáférés megvalósítására vonatkozó gyakorlati szabályokat, valamint a hozzáférés feltételeit, ha szükséges, az egyes tagállamok és a Bizottság állapítják meg, **saját megfelelő hatáskörükben**.

JOGSZABÁLYOK

EU: Gyakorlati Kódex

□ 2. elv — Felhatalmazás adatgyűjtésre

- *(2) A vezető statisztikai intézménynek a nemzeti jogalkotás keretében felhatalmazása van az adminisztratív nyilvántartások adataihoz való statisztikai célú hozzáférésre.*

□ 8. elv — Megfelelő statisztikai eljárások

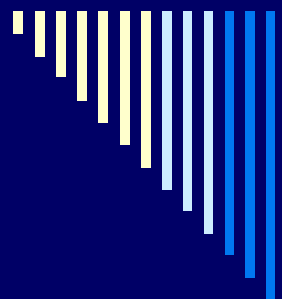
- *(1) Ahol az európai statisztikák adminisztratív nyilvántartásokon alapulnak, ott az adminisztratív célú alkalmazások definíciói és fogalmai jól közelítik a statisztikai célú követelményeket.*

□ 9. elv — Az adatszolgáltatók terheinek csökkentése

- *(5) Az információgyűjtés megkettőzésének elkerülése végett – ahol lehetséges – adminisztratív forrásokat alkalmaznak.*

□ 10. elv — Költséghatékonyság

- *(4) A költséges közvetlen adatfelvételek elkerülése érdekében hatékony megelőző lépések történnek az adminisztratív nyilvántartások statisztikai potenciáljának jobb kihasználására.*

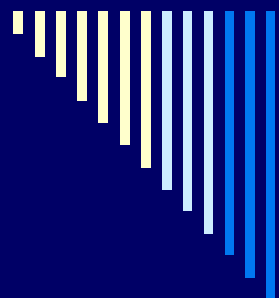

JOGSZABÁLYOK

Hazai jogszabályok

- Adatvédelmi törvény
- Statisztikai törvény
- Elektronikus információszabadság törvénye
- Döntéselőkészítés - törvény

- 2212/2007. kormányhatározat

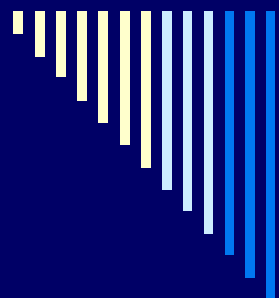

1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról

□ A törvény célja:

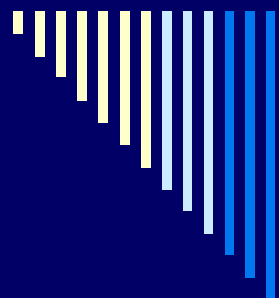
- 1.§ (1) E törvény célja annak biztosítása, hogy - ha e törvényben meghatározott jogszabály kivételt nem tesz
 - személyes adatával mindenki maga rendelkezzen, és
 - a közérdekű adatokat mindenki megismerhesse.

□ Adatkezelés, adatfeldolgozás, az adatkezelés célhoz kötöttsége, az adatok minősége, adattovábbítás, az adatkezelések összekapcsolása, adatbiztonság

1993. évi XLVI. törvény a statisztikáról

- **21.§ (4)/b):** A KSH jogosult az OSAP-ban, valamint nemzetközi kötelezettség-vállalásban szereplő adatgyűjtéseiben meghatározott adatkörben, az adatgyűjtés céljának és időtartamának megjelölésével, a hatósági, ellenőrzési és gazdasági tevékenységgel járó, továbbá a nyilvános és közhitelű nyilvántartások vezetésével összefüggő adatgyűjtést végző szervtől a rendelkezésre álló személyes és nem személyes adatokat - ha törvény eltérően nem rendelkezik - egyedi azonosításra alkalmas módon, statisztikai felhasználás céljából, az adatvédelemre vonatkozó szabályok megtartása mellett **átvenni**.
- **25. §:** A hatósági, ellenőrzési, gazdasági vagy egyéb tevékenységgel járó, a szerv belső, ügyviteli célját szolgáló, valamint a nyilvános, a közhitelű és egyéb nyilvántartások vezetésével összefüggő adatgyűjtéseknél és adatszolgáltatásoknál **a KSH által közzétett fogalmakat és osztályozási rendszereket kell figyelembe venni.**

2005. évi XC. törvény az elektronikus információszabadságról

A törvény célja

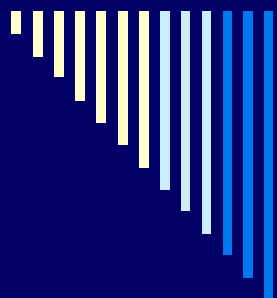
- 1. § E törvény célja annak biztosítása, hogy a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében a közérdekű adatok e törvényben meghatározott körét elektronikus úton bárki számára személyazonosítás és adatigénylési eljárás nélkül, folyamatosan és díjmentesen közzétegyék.

Az elektronikus közzététel kötelezettsége

- 3. § (1) A 6. § szerinti közzétételi listákon meghatározott adatait saját honlapján - ha törvény másként nem rendelkezik - közzéteszi

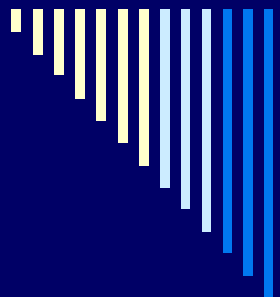
A közérdekű adatok központi elektronikus jegyzéke és az egységes közadatkereső rendszer

- 7. § (1) Az elektronikusan közzétett adatok egyszerű és gyors elérhetősége érdekében a törvény hatálya alá tartozó szervek közérdekű adatokat tartalmazó honlapjaira, valamint az általuk fenntartott adatbázisokra, illetve nyilvántartásokra vonatkozó leíró adatokat az erre a célra létrehozott és az informatikáért felelős miniszter által működtetett központi elektronikus jegyzék összesítve tartalmazza. A jegyzéket a működtető az erre a célra fenntartott honlapon közzéteszi.

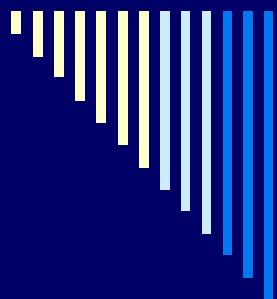
2007. évi Cl. törvény a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról

- **1. §** A költségvetési szerv és a többségi állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezet (a továbbiakban: adatkezelő) a kezelésében lévő közérdekű adatot 15 napon belül, költségtérítés megállapítása nélkül továbbítja az ezt igénylő központi államigazgatási szervnek.
- **2. § (1)** Az állami vezető és a kormányhivatal vezetője jelentős társadalmi, vagy gazdasági hatású, és különösen az európai uniós kötelezettségek teljesítését érintő döntések előkészítése érdekében kérheti, hogy az adatkezelő a kezelésében lévő személyes adatról, adótitokról, vagy egyedi statisztikai adatról készített másolatot visszafordíthatatlan módon úgy módosítsa, hogy az az érintettel ne legyen kapcsolatba hozható, és kérheti a személyes vagy bizalmas jellegétől így megfosztott adat 1. § szerinti átadását.

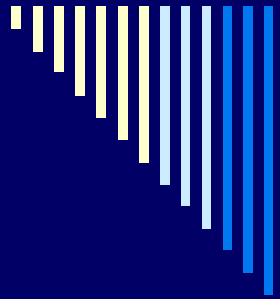
2212/2007. kormányhatározat

- az államigazgatási nyilvántartások adatainak statisztikai célra történő felhasználásáról
- felhívja a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó minisztériumokat, hogy vizsgálják meg az államigazgatási nyilvántartások statisztikai célú hasznosítása bővítési lehetőségeit, különös tekintettel a nyerhető statisztikai célú információk körének bővítésére, a statisztikák minőségének javítására és az adatszolgáltatók terheinek csökkentésére;

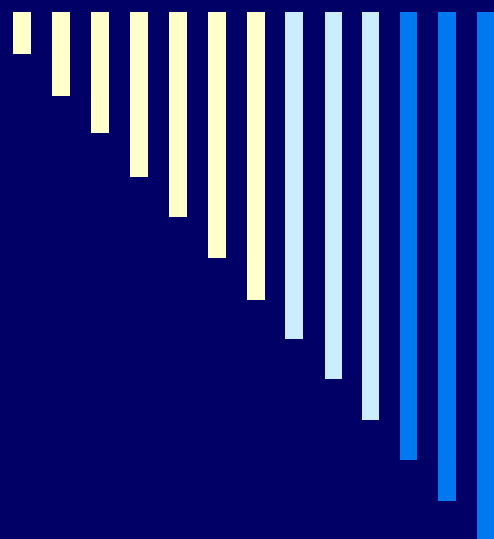
Hivatali fejlemények

- Stratégiai főirány 2004-ben
 - intézményi feltételek, eljárási rend,
 - a jogi feltételek,
 - nyilvántartó és informatikai rendszer tervezése,
 - minőségbiztosítás *(lásd a S106 stratégiai főirány)*,
 - létező adatforrások.
- AAASZK
- OSTRM
- Nemzetközi együttműködések
 - Szomszédos országok együttműködése
 - ESS-együttműködés az adatintegrációról
 - Kétoldalú kapcsolatok

Középtávú fejlesztési feladatok

1. Alkalmazott fogalmak, osztályozások, az átadás módja, metaadatok;
2. Adatállományok összekapcsolása
3. Minőségjelentések elvi kereteinek kialakítása
4. EU-s módszertani együttműködés az adatforrások összekapcsolásával kapcsolatban
5. A kapcsolatok erősítése az adatgazda partnerekkel

**Köszönöm
a
figyelmet!**